

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2021 m. vasario 5 d.
(OR. en)

5932/21

Tarpinstitucinė byla:
2016/0295(COD)

COMER 9
CONOP 3
CFSP/PESC 101
ECO 16
UD 36
ATO 8
COARM 14

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2021 m. vasario 4 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generaliniam sekretoriui Jeppe TRANHOLMUI-MIKKELSENUI
Komisijos dok. Nr.:	COM(2021) 42 final
Dalykas:	KOMISIJS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI dėl Reglamento (EB) Nr. 428/2009, nustatančio Bendrijos dvejopo naudojimo prekių eksporto, persiuntimo, susijusių tarpininkavimo paslaugų ir tranzito kontrolės režimą, įgyvendinimo

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2021) 42 final.

Pridedama: COM(2021) 42 final

Briuselis, 2021 02 03
COM(2021) 42 final

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

**dėl Reglamento (EB) Nr. 428/2009, nustatančio Bendrijos dvejojo naudojimo prekių
eksporto, persiuntimo, susijusių tarpininkavimo paslaugų ir tranzito kontrolės režimą,
įgyvendinimo**

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

dėl Reglamento (EB) Nr. 428/2009, nustatančio Bendrijos dvejopo naudojimo prekių eksporto, persiuntimo, susijusių tarpininkavimo paslaugų ir tranzito kontrolės režimą, įgyvendinimo

1. ĮVADAS

Pagal Reglamento (EB) Nr. 428/2009 (toliau – Reglamentas) 23 straipsnio 3 dalį Komisijos reikalaujama Europos Parlamentui teikti kasmetinę ataskaitą apie „Dvejopo naudojimo koordinavimo grupės (DUCG) veiklą, tyrimus ir konsultacijas“. Reglamento (EB) Nr. 428/2009 25 straipsnio 2 dalyje taip pat reikalaujama, kad Komisija kas trejus metus Tarybai ir Parlamentui teiktų „išsamią įgyvendinimo ir poveikio vertinimo ataskaitą“. 25 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad atskiruose ataskaitos skirsniuose pateikiama informacija apie Dvejopo naudojimo koordinavimo grupės (DUCG) veiklą, saugių ir šifruotų informacijos mainų tarp valstybių narių ir Komisijos sistemos nustatymą, taip pat apie 15 straipsnio 1 ir 2 dalių dėl kontroliuojamų prekių sąrašų atnaujinimo įgyvendinimą ir 24 straipsnio dėl nacionalinių sankcijų, taikomų pažeidus Reglamentą, įgyvendinimą. Atsižvelgdama į tai, Komisija 2013 m. pradėjo skelbti metines eksporto kontrolės ataskaitas, o savo 2014 m. komunikate „Eksporto kontrolės politikos peržiūra“¹ pripažino, kad ataskaitų skelbimas ir neslaptos informacijos apie kontrolę, išskyrus konkrečius 15 straipsnyje, 23 straipsnio 3 dalyje, 25 straipsnio 3 dalyje ir 24 straipsnyje nustatytus reikalavimus, skelbimas yra esminiai žingsniai siekiant didinti skaidrumą ir gerinti veiklos vykdytojų atitiktį reikalavimams, taip pat stiprinti jų gebėjimus įgyvendinti kontrolę.

Šioje ataskaitoje, kurią parengė Komisija ir prie kurios rengimo prisidėjo DUCG dalyvaujančios valstybės narės², pateikiama informacija apie Reglamento įgyvendinimą 2019 m. ir suvestiniai 2018 m. eksporto kontrolės duomenys.

2. POLITIKOS IR REGULIAVIMO SISTEMOS RAIDA

2.1. Eksporto kontrolės politikos peržiūra

Teisėkūros procese, susijusiame su ES eksporto kontrolės priemonių modernizavimu, pradėtame 2016 m.³, 2019 m. padaryta didelė pažanga, 2019 m. birželio mėn. Tarybai patvirtinus įgaliojimus derėtis su Europos Parlamentu ir rudenį prasidėjus teisėkūros institucijų trišalėms deryboms. 2019 m. spalio ir lapkričio mėn. vyko dvejų trišalės derybos tarp Tarybos, Europos Parlamento ir Komisijos.

2019 m. Komisija surengė kelias tikslines konsultacijas ir vykdė informavimo veiklą, skirtą pagrindinėms pramonės ir pilietinės visuomenės suinteresuotosioms šalims. Visų pirma, siekiant pasikeisti nuomonėmis su pramonei ir pilietinei visuomenei atstovaujančiomis suinteresuotosiomis šalimis, 2019 m. gruodžio 13 d. kartu su ES Tarybai pirmininkavusia Suomija buvo surengtas Eksporto kontrolės forumas⁴.

¹ 2014 m. balandžio 24 d. COM(2014) 244 *final*.

² Kelios valstybių narių kompetentingos institucijos taip pat viešai skelbia prekybos dvejopo naudojimo prekėmis ataskaitas.

³ Komisijos pasiūlymą dėl reglamento COM(2016) 616 galima rasti adresu <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?qid=1476175365847&uri=CELEX:52016PC0616>.

⁴ https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2019/december/tradoc_158495.pdf

2.2. Reglamento (EB) Nr. 428/2009 pakeitimai

2019 m. atnaujintas ES kontroliuojamų prekių sąrašas

Siekiant atnaujinti kontroliuojamų dvejojo naudojimo prekių sąrašą, Reglamento I priede pateiktas ES kontroliuojamų prekių sąrašas ataskaitiniu laikotarpiu buvo vieną kartą pakeistas. Šiuo pakeitimu⁵ 2018 m. į daugiašalius eksporto kontrolės režimus įtraukta daugiau nei 300 pakeitimų (dėl daugumos jų (iš esmės tai buvo redakciniai pakeitimai) buvo sutarta 2018 m. Vasenaro susitarimo plenariniame posėdyje). Reglamento II ir IV priedai taip pat buvo atnaujinti, kad atitiktų I priedo pakeitimus.

2019 m. atnaujintame ES kontroliuojamų prekių sąraše visų pirma nustatytos naujos kontrolės priemonės, taikomos tam tikriems diskretingiems mikrobanginiams tranzistoriams (3A001b3f), konkretų radijo dažnių moduliavimo juostos plotį turinčių signalų generatoriams (3A002d5), programinei įrangai, specialiai suprojektuoti atkurti mikrokompiuterių ir (arba) mikroprocesorių veikimą po elektromagnetinio impulso (EMP) arba elektrostatinio išlydžio (ESD) trikdžių (3D005), kaukėms ir tarpiniams fotošablonams, specialiai suprojektuotiems optiniams jutikliams (6B002), ir nešančiųjų raketų oro leidimo platformoms (9A004g). Kita vertus, juo panaikinamos kontrolės priemonės, taikomos difuzinio suvirinimo technologijoms, naudojamoms dujų turbininių variklių sudedamosioms dalims (9E003a7), ir įterpiamos naujos pastabos apie kontrolės netaikymą iš „atvirųjų elementų putplasčio“ pagamintoms elektromagnetinėms bangoms sugerti skirtoms medžiagoms (1C001), taip pat „informacijos saugumo“ prekėms, specialiai suprojektuotoms „naudojimui susijusioje civilinės pramonės srityje“ (5A002). 2019 m. ES kontroliuojamų prekių sąraše taip pat padaryti pakeitimai, susiję su staklėmis, skirtoms krumpliaračių gamybai (2B003), analoginių skaitmenų keitikliams (3A001a5b) ir daugiasluoksnėms kaukėms (3B001h), taip pat hidrofonomams, veikiantiems didesniame kaip 1000 m gylyje (6A001a2a6), povandeniniams aparatams (8A001c) ir detonaciniams varikliams (9A111) taikomomis kontrolės priemonėmis.

Buvo paskelbtas išsamus pranešimas, skirtas susipažinti su pakeitimais, kuriame apžvelgti visi techniniai 2019 m. ES kontroliuojamų dvejojo naudojimo prekių sąrašo pakeitimai⁶. Atnaujintas ir konsoliduotas ES kontroliuojamų prekių sąrašas pradėtas taikyti 2019 m. gruodžio 31 d., todėl ES buvo suteikta galimybė laikytis savo tarptautinių įsipareigojimų, susijusių su eksporto kontrole, ir padėta išlaikyti ES eksportuotojų konkurencingumą pritaikant kontrolės reikalavimus prie technologinių pokyčių.

„Brexit’o“ nenumatytų atvejų planai

2019 m. kovo 25 d. Taryba ir Europos Parlamentas priėmė Reglamentą (ES) 2019/496, kuriuo dėl Sąjungos bendrojo tam tikrų dvejojo naudojimo prekių eksporto iš Sąjungos į Jungtinę Karalystę leidimo suteikimo iš dalies keičiamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 428/2009⁷. Šis pakeitimas padarytas remiantis „baigties be susitarimo nenumatytų atvejų plano“ priemonių paketu, kuriuo siekiama tam tikruose sektoriuose sumažinti riziką, kylančią dėl Jungtinės Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos. Tačiau ratifikavus Susitarimą dėl išstojimo jis neteko pagrindo.

⁵ 2019 m. spalio 17 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2019/2199 (OL L 338, 2019 12 30, p. 1).

⁶ Glaustą pranešimą galima rasti adresu https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2019/october/tradoc_158393.pdf

⁷ OL L 85, 2019 3 27, p. 1.

2.3. Įgyvendinimas nacionaliniu lygmeniu ir vykdymo užtikrinimo priemonės

Įgyvendinimo priemonės

Reglamentas yra privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse, tačiau juo nustatyta, kad valstybės narės imasi tam tikrų priemonių dėl konkrečių nuostatų įgyvendinimo ir kad informacija apie tas priemones turėtų būti paskelbta *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*. 2016 m. paskelbtas pranešimas⁸, kuriame apžvelgtos priemonės, kurių ėmėsi valstybės narės, be kita ko, tarpininkavimo ir tranzito kontrolės išplėtimo, platesnio kontrolės taikymo į sąrašą neįtrauktoms prekėms dėl priežasčių, susijusių su visuomenės saugumu ir žmogaus teisių apsauga, bendrųjų nacionalinių eksporto leidimų, į sąrašą neįtrauktų prekių kontrolės, kai jos siunčiamos ES viduje, taikymo, ir pateikiama informacija, susijusi su kompetentingomis institucijomis.

2019 m. valstybės narės pranešė apie naujas priemones: Prancūzija nustatė bendrąjį nacionalinį dvejojo naudojimo prekių, skirtų civilinių orlaivių remontui, eksporto leidimą, o Jungtinė Karalystė, siekdama atsižvelgti į ES dvejojo naudojimo prekių eksporto kontrolės sąrašo pakeitimus, atnaujino septynias bendras atvirąsias eksporto licencijas ir vieną bendrą atvirąją perkrovimo licenciją. Be to, 2019 m. rugsėjo 24 d. Jungtinė Karalystė paskelbė dvejojo naudojimo prekių, programinės įrangos ir technologijų, kankinimui skirtų prekių ir radioaktyviųjų šaltinių eksporto kontrolės gaires.

Vykdymo užtikrinimo priemonės

Reglamento 24 straipsnyje nustatyta, kad „[k]iekviena valstybė narė imasi tinkamų priemonių, kad užtikrintų deramą visų šio reglamento nuostatų vykdymą. Visų pirma ji nustato sankcijas, taikomas už šio reglamento nuostatų ar jam įgyvendinti priimtų nuostatų pažeidimus. Tos sankcijos turi būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasančios“. Pagal 25 straipsnio 3 dalies e punktą reikalaujama, kad Komisijos ataskaitoje būtų atskiras skirsnis, kuriame būtų pateikta informacija apie „priemones, kurių valstybės narės ėmėsi pagal 24 straipsnį ir apie kurias pranešta Komisijai pagal šio straipsnio 1 dalį“. Nacionalinių vykdymo užtikrinimo priemonių sąrašas buvo paskelbtas kartu su 2019 m. metine eksporto kontrolės ataskaita⁹ ir jis tebegalioja.

3. DVEJOPO NAUDOJIMO KOORDINAVIMO GRUPĖS VEIKLA

Pagal Reglamento 23 straipsnio 3 dalį reikalaujama, kad „Komisija pateiktų Europos Parlamentui kasmetinę ataskaitą apie Dvejojo naudojimo koordinavimo grupės (DUCG) veiklą, tyrimus ir konsultacijas“. Šią grupę sudaro Komisijos ir valstybių narių ekspertai ir jos tikslas – nagrinėti bet kokius su eksporto kontrolės taikymu susijusius klausimus, siekiant praktiškai pagerinti eksporto kontrolės nuoseklumą ir veiksmingumą visoje ES. Be to, 25 straipsnio 3 dalies a punkte taip pat nurodoma, kad „atskiruose ataskaitos skirsniuose pateikiama informacija apie Dvejojo naudojimo koordinavimo grupę ir jos veiklą“.

⁸ OL C 304, 2016 8 20, p. 3.

⁹

<https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/index.cfm?fuseaction=list&n=10&adv=0&coteId=1&year=2019&number=562&version=F&dateFrom=&dateTo=&serviceId=&documentType=&title=&titleLanguage=&titleSearch=EXACT&sortBy=NUMBER&sortOrder=DESC#>

Ataskaitiniu laikotarpiu DUCG surengė septynis posėdžius ir taip patvirtino savo atliekamą konsultacinio forumo dėl įvairių čia aprašytų aktualių klausimų funkciją.

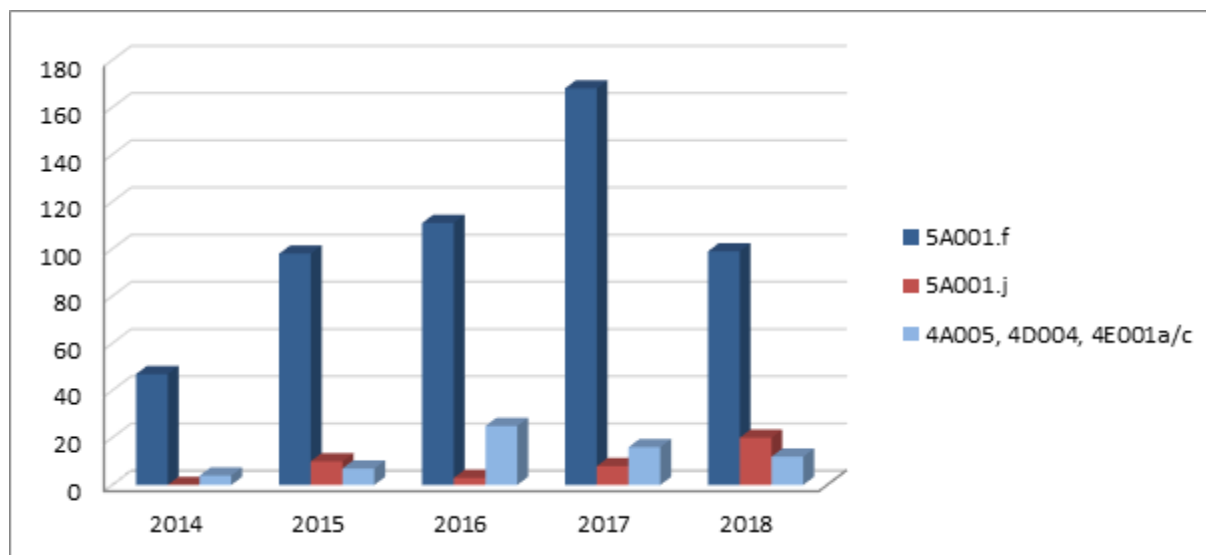
3.1. Konsultacijos įgyvendinimo klausimais. Keitimasis bendro pobūdžio informacija

DUCG surengė *bendro pobūdžio informacijos mainus eksporto kontrolės klausimais*, be kita ko, siekdama paremti ES eksporto kontrolės modernizavimą. 2019 m. DUCG keitėsi informacija dėl nuobaudų ir sankcijų ir remdamasi šiais mainais paskelbė „*Nacionalinių vykdymo užtikrinimo priemonių apžvalgą*“, kuri pateikta 2019 m. metinės eksporto kontrolės ataskaitos priede.

DUCG keitėsi informacija, susijusia su *nacionalinėmis įgyvendinimo priemonėmis*, ir tęsė parengiamuosius darbus, kad atnaujintų *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* paskelbtą atitinkamą informacinį pranešimą.

DUCG, siekdama skatinti valstybių narių keitimąsi informacija, visų pirma susijusį su duomenų rinkimu pagal visuotinius ir bendruosius eksporto leidimus, ir didinti viešąjį ES dvejopo naudojimo prekių eksporto kontrolės skaidrumą, apžvelgė keitimosi duomenimis metodiką ir principus ir surinko 2018 m. *duomenis apie licencijavimą* (rengiant šią metinę ataskaitą buvo naudojami ES 2018 m. apibendrinti duomenys).

Svarstant kibernetinio stebėjimo prekių kontrolę DUCG *apsikeitė informacija apie kibernetinio stebėjimo technologijų kontrolės taikymą* 2018 m. Stebėjimo technologijų ekspertų grupė (STEG) ir toliau suteikė galimybę *ad hoc* keistis informacija, tačiau 2019 m. susitikimų nesurengė. Iš valstybių narių surinkti duomenys rodo sumažėjusį licencijų skaičių (kaip matyti iš toliau pateiktos lentelės, 2018 m. išduota 131 licencija). Tuo pačiu laikotarpiu buvo išduoti 27 atsisakymai dėl kibernetinio stebėjimo prekių¹⁰.

¹⁰ 2018 m. 23 atsisakymai išduoti dėl mobiliosios telekomunikacijos perėmimo ar trukdymo įrangos (5A001.f), 2 – dėl interneto protokolo (IP) tinklo ryšių stebėjimo sistemų (5A001.j) ir 2 – dėl įsilaužimo programinės įrangos (4A005 ir kt.).

3.2. Techninis keitimasis informacija. Įgyvendinimo klausimai

- *Parama, skirta atnaujintam ES kontroliuojamų prekių sąrašui parengti*

Dėl pirmiau minėto patikslinto ES kontroliuojamų prekių sąrašo buvo konsultuojamasi su DUCG. 2019 m. gegužės 16 d. nacionaliniai ekspertai, taip pat Europos Parlamento stebėtojai dalyvavo specialioje DUCG sesijoje ir skaitė pranešimus apie svarbiausius ES kontroliuojamų prekių sąrašo pakeitimus.

- *Techninis keitimasis informacija konkrečiais įgyvendinimo klausimais*

DUCG aptarė keletą konkrečių įgyvendinimo klausimų, atsižvelgdama į kompetentingų institucijų ataskaitas, pvz., susijusius su eksporto licencijose ir muitinės deklaracijose nurodytais gavėjo ir galutinio naudotojo duomenimis, informacijos mainus pagal ES bendruosius eksporto leidimus (angl. EUGEA), su kontroliuojamu eksportu susijusių asmenų, kuriems taikomos sankcijos, identifikavimo ir trečiųjų asmenų – gavėjų ir tarpininkų – identifikavimo standartinėje licencijos formoje metodus.

3.3. ES dvejojo naudojimo prekių eksporto kontrolės gairės

DUCG įsteigė akademinės bendruomenės atitikties gairių parengimo techninių ekspertų grupę (angl. TEG-DUR). TEG-DUR surengė du susitikimus – 2019 m. birželio 13 d. ir spalio 16 d., o 2019 m. gruodžio 13 d. įvykusiame eksporto kontrolės forume pristatė suinteresuotiesiems subjektams savo darbo pažangą.

3.4. Elektroninis kompetentingų institucijų keitimasis informacija

Pagal 25 straipsnio 3 dalies b punktą reikalaujama, kad Komisija teiktų ataskaitas apie „19 straipsnio 4 dalies įgyvendinimą“ ir praneštų „apie saugios šifruotos informacijos mainų tarp valstybių narių ir Komisijos sistemos kūrimo pasiektą etapą“. Padedama DUCG, Komisija toliau plėtojo dvejojo naudojimo prekių elektroninę sistemą (angl. DUeS) – saugią ir šifruotą elektroninę sistemą, už kurios prieglobą yra atsakinga Komisija, – kad eksporto kontrolės institucijoms ir Komisijai būtų paprasčiau intensyviau keistis informacija. 2019 m. DUCG susitarė dėl konkrečių DUeS patobulinimų ir sukūrė funkcijas, padedančias teikti pranešimus apie *atsisakymus suteikti leidimus pagal Reglamento 13 straipsnio 5 dalį ir rengti kompetentingų institucijų dvišales konsultacijas pagal Reglamento 11 straipsnį ir 13 straipsnio 5 dalį*. Buvo atlikti kiti nedideli DUeS atnaujinimai, pvz., 2019 m. gruodžio mėn. DUeS prekių sąrašas buvo atnaujintas, kad jame atsispindėtų pagal Komisijos deleguotąjį reglamentą (ES) 2019/2199 2019 m. atnaujintas ES kontroliuojamų prekių sąrašas.

DUCG, veikdama per specialią techninę ekspertų grupę, toliau rėmė „elektroninių licencijų išdavimo platformos“, kuria kompetentingos institucijos galėtų naudotis savanoriškai, kūrimą. Techninė ekspertų grupė elektroninių licencijų išdavimo klausimais susitiko du kartus – 2019 m. kovo 18 d. ir spalio 14 d. – ir teikė nuolatinę paramą elektroninių licencijų išdavimo bandomajam projektui. 2019 m. pabaigoje „tiesioginio aptarnavimo prototipas“ ir „netiesioginio aptarnavimo prototipas“ buvo parengti tam, kad juos galėtų išbandyti kompetentingos institucijos, o pagal projektą „Certex“ buvo pradėtos diskusijos dėl dvejojo naudojimo prekių elektroninių licencijų išdavimo sistemų sujungimo su muitinės vieno langelio iniciatyva. Belgijos Valonijos kompetentinga institucija tapo 5-ąja į bandomąjį

projektą įsitraukusia institucija (kartu su Italijos, Latvijos, Rumunijos ir Graikijos kompetentingomis institucijomis). Projektas suinteresuotosioms šalims buvo pristatytas 2019 m. gruodžio 13 d. surengtame Eksporto kontrolės forume. Numatyta, kad elektroninių licencijų išdavimo platformos minėtose kompetentingose institucijose pradės veikti 2020 m.

3.5 ES dvejojo naudojimo prekių ekspertų grupė

2019 m. Komisijos Jungtiniam tyrimų centrui (toliau – JRC) pavaldi ES dvejojo naudojimo prekių ekspertų grupė ir valstybių narių ekspertai toliau teikė paramą kompetentingoms institucijoms, kurios kreipėsi dėl techninių konsultacijų konkrečių licencijavimo atvejų vertinimo klausimais. Ataskaitiniu laikotarpiu šešioms kompetentingoms institucijoms buvo suteiktos iš viso devynios techninės konsultacijos dėl prekių klasifikavimo.

3.6 Įgyvendinimas ir vykdymo užtikrinimas

DUCG keitėsi informacija apie kontrolės įgyvendinimą ir užtikrinimą. Remiantis turimais duomenimis, 2019 m. ES eksporto kontrolės tinkle, kurį sudaro valstybių narių licencijas išduodančių kompetentingų institucijų ir Komisijos darbuotojai, veikė daugiau nei 450 darbuotojų. Kalbant apie vykdymą, pažymėtina, kad 2018 m. nustatyta 218 eksporto kontrolės taisyklių pažeidimų, o nacionalinės teisėsaugos institucijos skyrė 85 administracines nuobaudas ir 19 baudžiamųjų sankcijų.

3.7 Pajėgumų stiprinimas

2019 m. DUCG padėjo Komisijos Jungtiniam tyrimų centrui bendradarbiaujant su JAV energetikos departamentu 2019 m. rugsėjo 17–19 d. Isproje (Italijoje) surengti renginį, kurio metu vyko ir *12-asis JRC-NNSA¹¹ techninis seminaras*, skirtas licencijas išduodančioms institucijoms, ir *8-asis mokymo prekių nustatymo klausimais pažangos peržiūros susitikimas*, skirtas muitinėms, per kurį surengtas bendras užsiėmimas muitinėms ir licencijas išduodančioms institucijoms.

Komisijos Jungtinis tyrimų centras pristatė Cheminių medžiagų eksporto kontrolės vadovą, kuriame, remiantis įvairiais prekybą reguliuojančiais ES reglamentais, nustatyti cheminių medžiagų koreliacijos kodai (eksporto kontrolės klasifikacijos numeris, muitinės kodas, CAS¹² numeris ir cheminis pavadinimas).

3.8 Skaidrumas ir dialogas su pramonės ir akademinės bendruomenės atstovais

DUCG padėjo 2019 m. gruodžio 13 d. Briuselyje surengti eksporto kontrolės forumą, kuriame dalyvavo pramonės asociacijų, dvejojo naudojimo prekes gaminančių bendrovių ir pilietinės visuomenės organizacijų atstovai. Jo metu buvo aptartas ES eksporto kontrolės įgyvendinimas ir ES eksporto kontrolės modernizavimo teisėkūros procesas. Iš viso 2019 m. Komisija ir kompetentingos institucijos surengė daugiau kaip 205 įmonių informavimo renginių arba juose dalyvavo.

Be to, DUCG parengė dokumentus, skirtus padėti eksportuotojams įgyvendinti reglamentus. Visų pirma 2019 m. išsamaus pranešimo, skirto susipažinti su pakeitimais, santraukoje

¹¹ Nacionalinė branduolinės saugos administracija (angl. NNSA) yra JAV energetikos departamento dalis.

¹² CAS numeris yra unikalus Cheminių medžiagų santrumpų tarnybos (CAS) konkrečiai cheminei medžiagai suteiktas numeris.

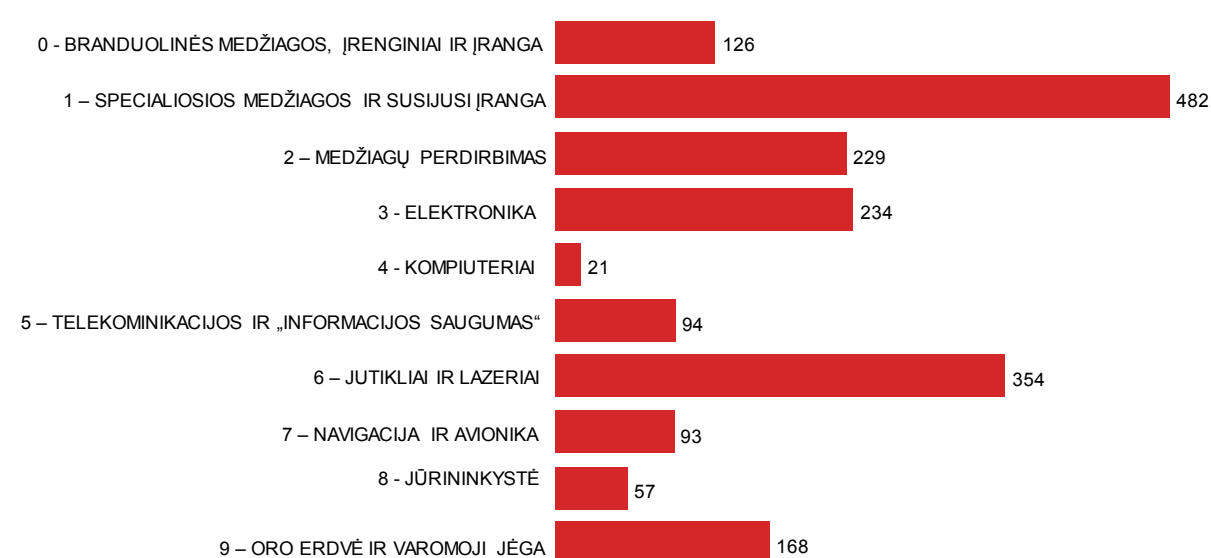
apibendrinami pagal Komisijos deleguotąjį reglamentą (ES) 2019/2199 nustatyti ES kontroliuojamų prekių sąrašo kontrolės teksto pakeitimai¹³.

4. ES EKSPORTO KONTROLĖ. PAGRINDINIAI DUOMENYS

Sunku gauti patikimos informacijos apie bendrą dvejojo naudojimo prekių eksportą (įskaitant į sąrašą neįtrauktas dvejojo naudojimo prekes), kadangi nėra atitinkamai apibrėžto ekonominio sektoriaus. Tačiau Komisija ir valstybės narės renka duomenis, kurie leidžia parengti apytikslius dvejojo naudojimo prekių eksporto įverčius, viena vertus, grindžiamus konkrečiais kompetentingų institucijų surinktais duomenimis apie licencijų išdavimą, kita vertus – statistiniais duomenimis apie muitinės prekes, aprėpiančiais dvejojo naudojimo prekes. Toliau pateikiami 2018 m. eksporto duomenų įverčiai. Reikėtų pabrėžti, kad į toliau pateiktus įverčius neįtrauktos su prekyba dvejojo naudojimo prekėmis susijusios paslaugos ir nematerialusis technologijų perdavimas.

4.1. ES prekyba dvejojo naudojimo prekėmis. Prekės ir paskirties šalys

2019 m. Reglamentas pirmiausia buvo taikomas apytiksliai 1 858 dvejojo naudojimo prekių, išvardytų I priede (toliau – ES kontroliuojamų prekių sąrašas), kurios visos suskirstytos į 10 kategorijų (1 pav.), eksportui. Šios dvejojo naudojimo prekės yra susijusios su apytiksliai 1 000 muitinės prekių, įskaitant chemines medžiagas, metalus ir nemetalo mineralinius produktus, kompiuterius, elektroninius ir optinius gaminius, elektros įrangą, mašinas, transporto priemones, transporto įrangą ir t. t., ir paprastai šioje didelėje mišrioje prekių grupėje priskiriamos prie aukštųjų technologijų.

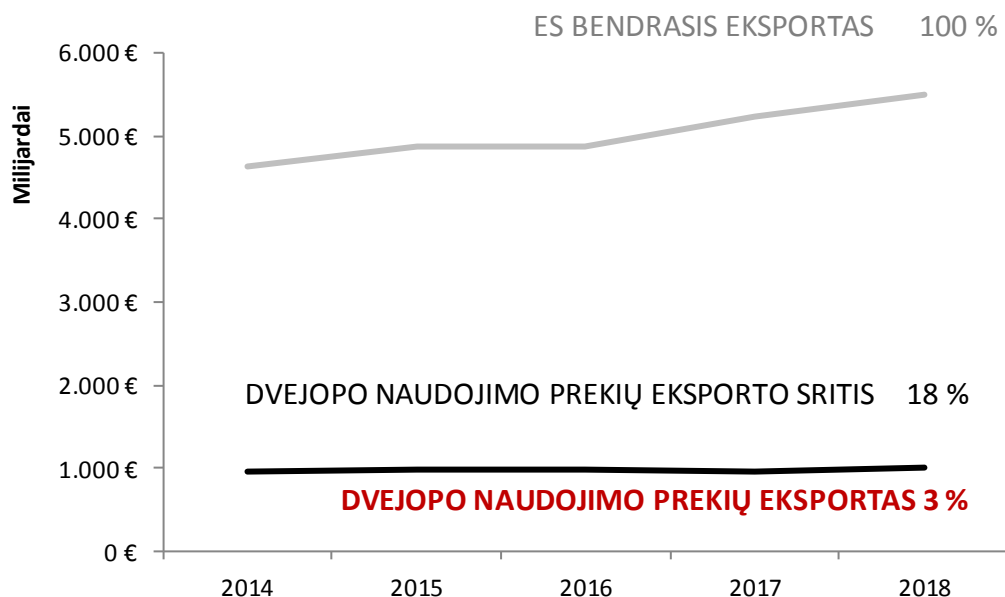

1 pav. Priimto Reglamento (ES) 2019/2199 I priedo 10 kategorijų išvardytų dvejojo naudojimo prekių įrašų skaičius.

Statistiniai prekybos dvejojo naudojimo prekėmis santykinės svarbos įverčiai rodo, kad bendrojoje dvejojo naudojimo muitinės prekių, kurios gali apimti daugiau ar mažiau tam tikrų

¹³ https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2019/october/tradoc_158392.pdf

dvejopo naudojimo prekių, eksporto srityje¹⁴ dvejo naudojimo prekių eksportas sudaro apie 3 proc. viso ES eksporto (vidaus ir į ES nepriklausančias šalis) (2 pav.).

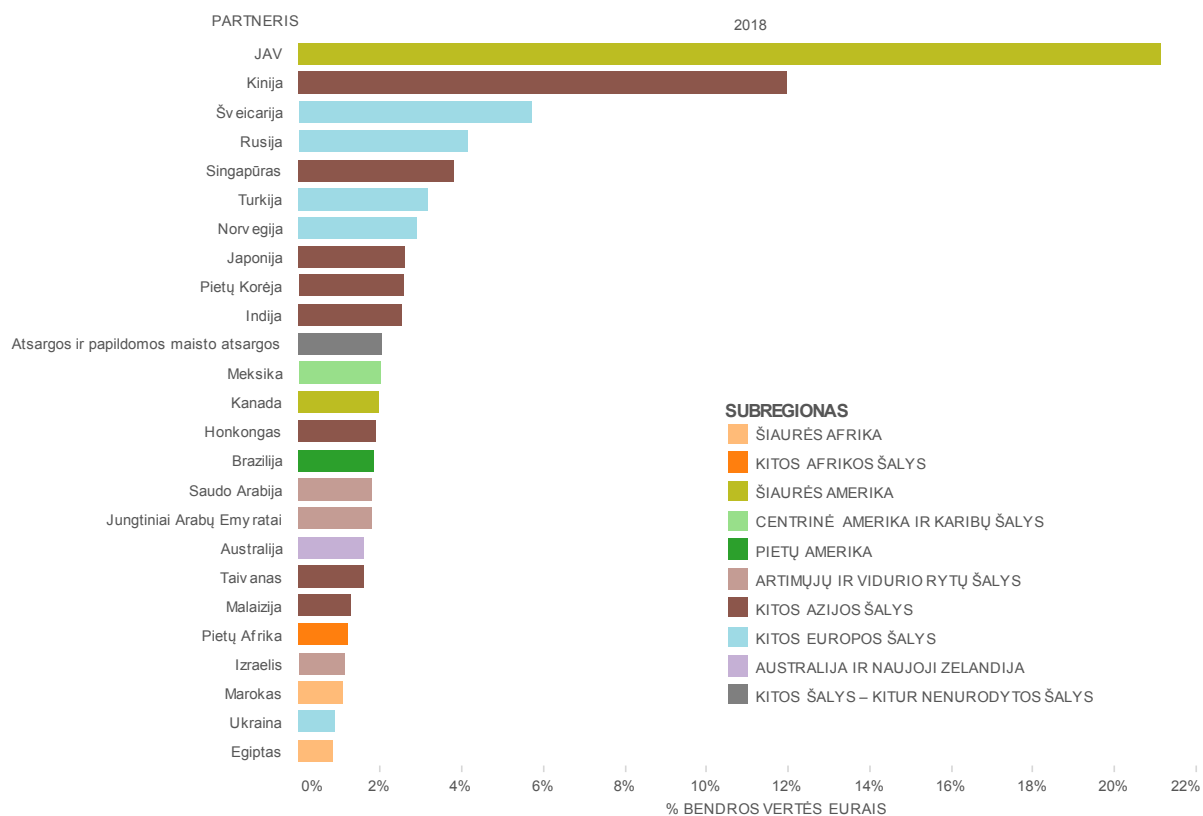

2 pav. Dvejopo naudojimo prekių eksporto ES viduje ir į ES nepriklausančias šalis statistiniai įverčiai.

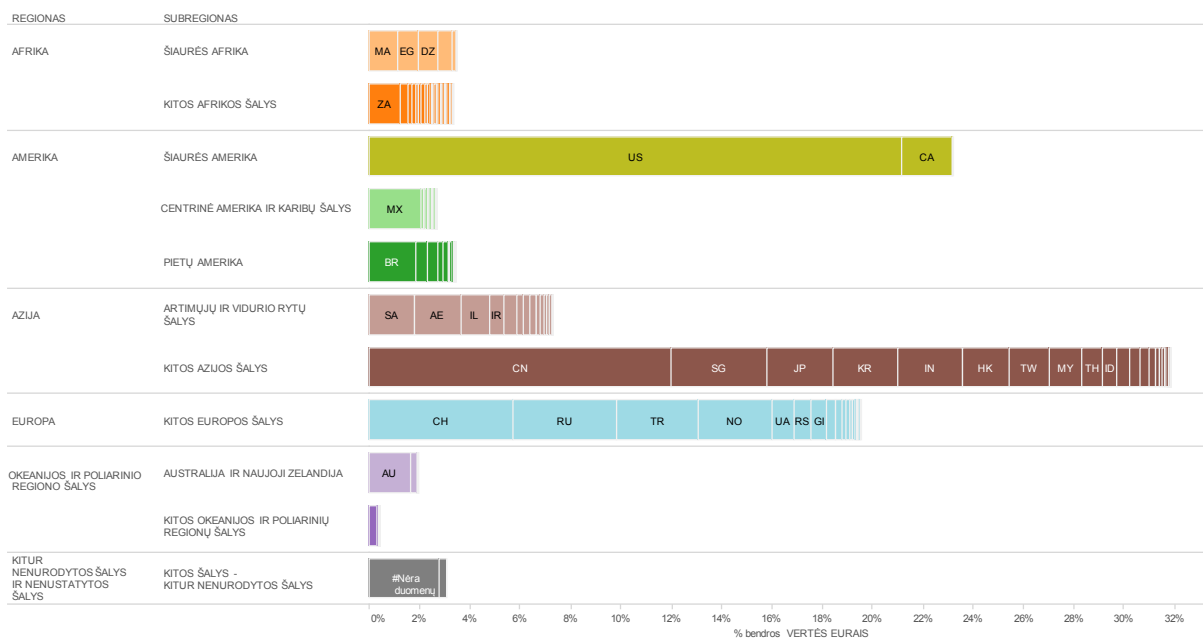
Statistiniai įverčiai taip pat rodo pagrindines eksporto paskirties šalis. Matyti, kad didelė dalis dvejo naudojimo prekių eksporto yra nukreipta į šalis, kurios yra įtrauktos į Sąjungos bendrųjų eksporto leidimų (angl. EUGEA) sąrašą. Paskirties šalys rodo atitinkamų prekių ES eksporto rinkos struktūrą ir prekybos palengvinimą taikant Sąjungos bendrųjų eksporto leidimų sistemą (3 ir 4 pav.)¹⁵.

¹⁴ Pagal Komisijos Jungtinio tyrimų centro parengtą statistinę metodiką naudojama Mokesčių ir muitų sąjungos GD parengta atitikties lentelė, kurioje sugretinami dvejo naudojimo prekių klasifikacijos numeriai, muitinės kodai, Eurostato COMEXT duomenys ir išduotų licencijų duomenys. Sąvoka *dvejopo naudojimo prekių eksporto sritis* aprėpia didelę mišrią prekių grupę, apimančią ir dvejo naudojimo prekes. Prekyba dvejo naudojimo prekėmis *aprėpia* šią prekių grupę, tačiau nėra jai identiška, kadangi ne visos prekės, patenkančios į *dvejopo naudojimo prekių eksporto sritį*, iš tikrųjų yra dvejo naudojimo.

¹⁵ „Atsargos ir papildomos maisto atsargos“ reiškia laivų ir orlaivų atsargų tiekimą. „Kitos šalys – kitur nenurodytos šalys“ apima šalis ir teritorijas, kurios nenurodytos vykstant prekybą su trečiosiomis šalimis (t. y. paprastai šie kodai naudojami jūroje esantiems įrenginiams tiekiamoms prekėms žymėti).

3 pav. ES dvejojo naudojimo prekių eksporto įverčiai: 25 pagrindinės eksporto paskirties šalys ir jų subregionai 2018 m.

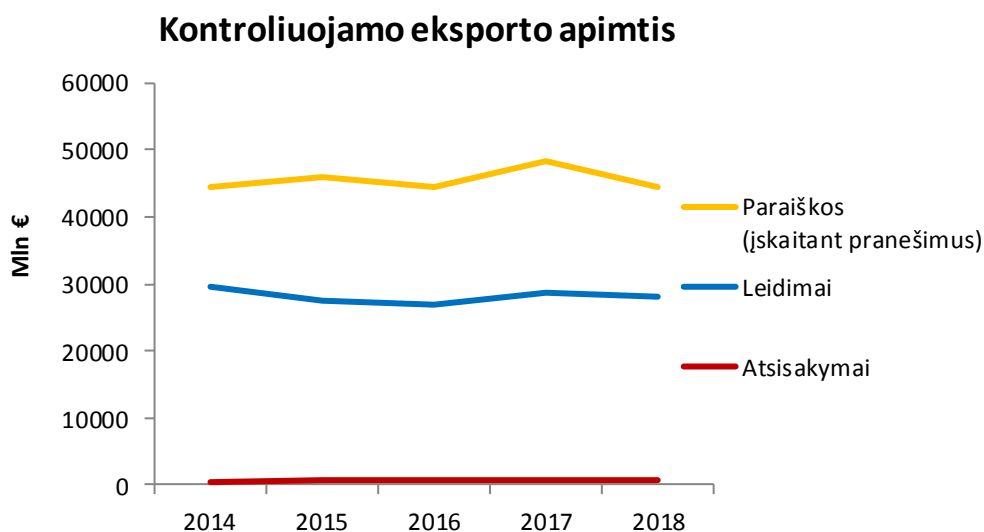

4 pav. ES dvejojo naudojimo prekių eksporto įverčiai: paskirties šalys pagal regionus ir subregionus 2018 m.

4.2. ES prekybos dvejo naudojimo prekėmis kontrolė. Paraiškos, licencijos ir atsisakymai jas išduoti

Atsižvelgdama į Reglamento 19 straipsnio 2 dalį, kurioje nustatyta, kad „valstybės narės imasi visų tinkamų priemonių, kad užtikrintų kompetentingų institucijų tiesioginį bendradarbiavimą ir keitimąsi informacija tarp jų siekiant sustiprinti Bendrijos eksporto kontrolės režimo veiksmingumą“, siekdama didinti informuotumą apie eksporto kontrolę ir jos ekonominį poveikį, DUCG keitėsi duomenimis apie licencijų išdavimą ir informacija. Toliau pateikiami tam tikri ataskaitiniu laikotarpiu surinkti duomenys. Pažymėtina, kad ne visos valstybės narės renka visus duomenis. Toliau pateikta informacija yra apytiksliai bendrų kiekių ir vertės įverčiai, apskaičiuoti pagal valstybių narių pateiktus duomenis.

Bendra paraiškų vertė¹⁶ siekė 50,7 mlrd. EUR, o kontroliuojamas dvejo naudojimo prekių eksportas sudarė 2,6 proc. viso eksporto į ES nepriklausančias šalis. Prekyba dvejo naudojimo prekėmis, kurioms suteiktas leidimas, siekė 41,5 mlrd. EUR ir sudarė 2,1 proc. viso eksporto į ES nepriklausančias šalis. Leidimai daugumai sandorių išduoti pagal atskiras licencijas (2018 m. išduotos 25 349 atskirosios licencijos) ir bendrąsias licencijas (pagal jų vertę). Tik nedidelei daliai eksporto buvo atsisakyta išduoti leidimą: 2018 m. buvo 791 atsisakymas išduoti leidimą. Tai sudarė apie 0,69 proc. kontroliuojamo dvejo naudojimo prekių eksporto vertės ir 0,02 proc. viso eksporto į ES nepriklausančias šalis tais metais.

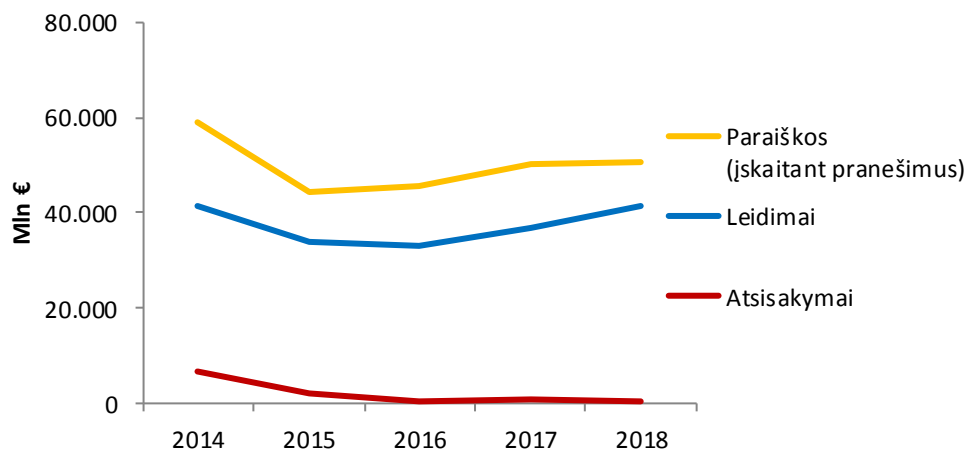

5 pav. Leidimų ir atsisakymų juos išduoti skaičius 2014–2018 m.¹⁷

¹⁶ Šis skaičius apima pagal bendruosius eksporto leidimus pateiktų licencijų paraiškų ir pranešimų vertę.

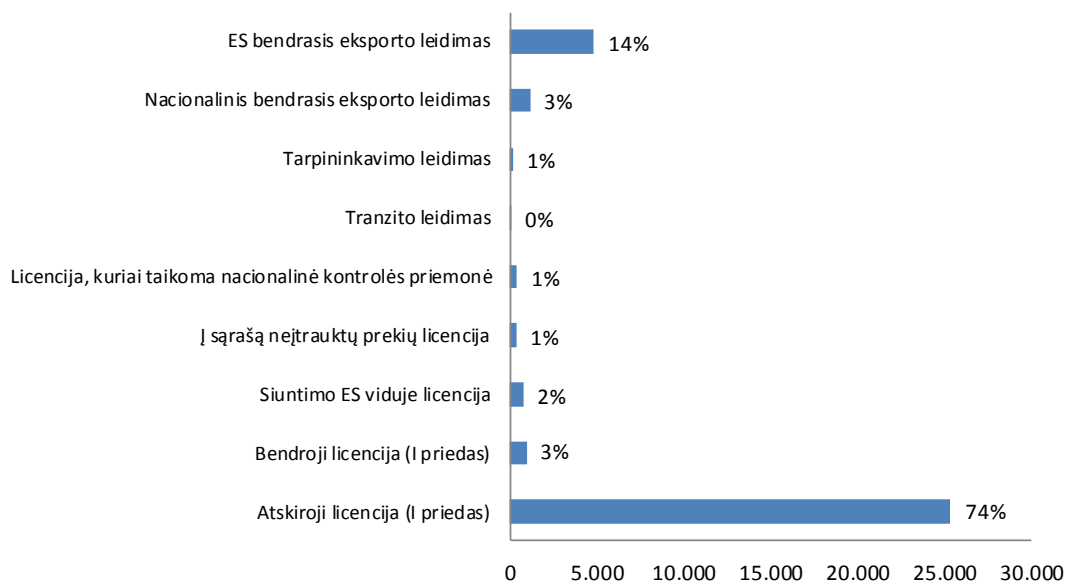
¹⁷ 5 ir 6 pav. „paraiškų“ duomenys apima visas paraiškas išduoti licenciją, įskaitant pagal bendruosius leidimus pateiktus pranešimus, todėl jie charakterizuoja „kontroliuojamą eksportą“, t. y. eksporto į ES nepriklausančias šalis, kuriam taikomas leidimo išdavimo procesas, vertę. Kai duomenų apie paraiškas nėra, diagramoje leidimų duomenys naudojami kaip paraiškų duomenų įvertis. „Leidimų“ duomenys reiškia leidimus eksportuoti dvejo naudojimo prekes pagal išduotas atskiras ir bendrąsias licencijas. Reikėtų pabrėžti, kad paraiškų skaičius nebūtinai atitinka bendrą leidimų ir atsisakymų juos išduoti skaičių, kadangi kai kurios paraiškos gali būti atsiimtose, o kai kurios gali būti baigtos nagrinėti kitais metais. „Atsisakymai“ reiškia eksporto, kurio leidimą išduoti atsisakyta, apimtį ir vertę.

Kontroliuojamo eksporto vertė

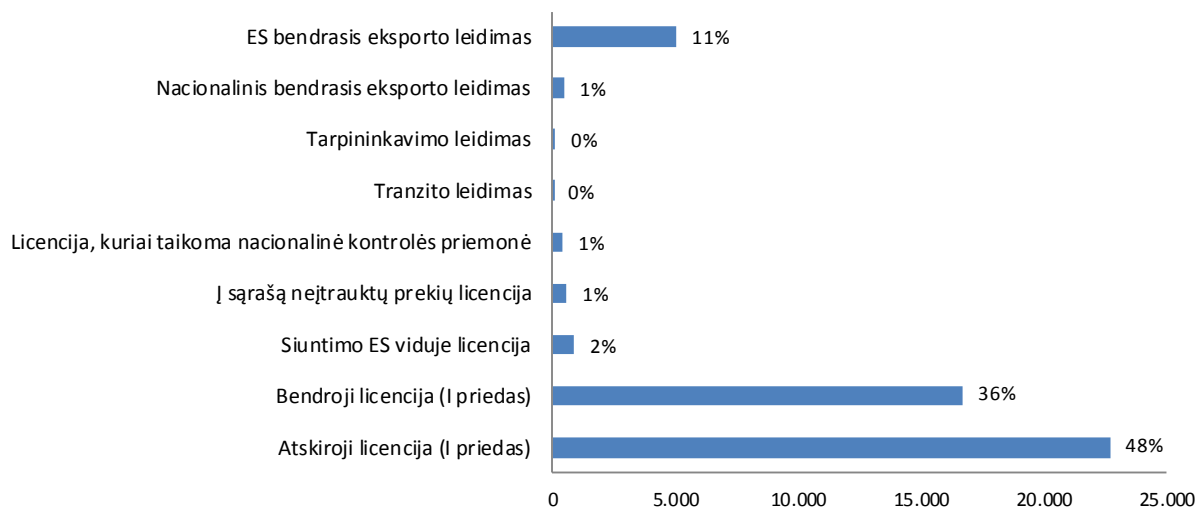
6 pav. Leidimų ir atsisakymų juos išduoti vertė (mln. EUR) 2014–2018 m.

Eksporto, kurio leidimas išduotas, apimtis pagal licencijos rūšį 2018 m.

7 pav. Leidimų apimtis (skaičius) pagal licencijos rūšį 2018 m.

Eksporto, kurio leidimas išduotas, vertė pagal licencijos rūšį 2018 m.

8 pav. Leidimų vertė (mln. EUR) pagal rūšis 2018 m.

5. IŠVADOS

Komisija, tinkamai naudodamasi Reglamentu jai suteiktais įgaliojimais, ragina Europos Parlamentą ir Tarybą atsižvelgti į šią ataskaitą.